

PRESSITEADE nr 30/23

Luxembourg, 16. veebruar 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-349/21 | HYA jt (telefoniside pealtkuulamise lubade põhjendamine)

Telefoniside pealtkuulamist lubav otsus ei pea sisaldama isikustatud põhjendusi

Põhjendamiskohustust ei ole rikutud, kui loa andmise otsus põhineb pädeva uurimisasutuse detailsel ja üksikasjalikul taotlusel ning loa andmise põhjusi on võimalik taotluse ja loaotsuse kooslugemisel hõlpsasti ja üheselt mõista

Bulgaaria kriminaalasjade erikohtu esimees andis 2017. aastal kohtueelset menetlust juhtiva prokuröri põhjendatud, detailsete ja üksikasjalike taotluste alusel loa kuulata pealt nelja raskete tahtlike kuritegude toimepanemises kahtlustatud füüsilise isiku telefonisidet.

Oma otsuste põhjendamisel järgis kohtu esimees kehtivat riigisisest kohtupraktikat, mille kohaselt kasutati loaotsuse vormistamisel eelnevalt koostatud ilma isikustatud põhjendusteta näidisvormi, milles märgitakse sisuliselt ainult seda, et järgitud on nõudeid, mis on ette nähtud telefoniside pealtkuulamist reguleerivates riigisisestest õigusnormides.

Seejärel esitati neile neljale isikule süüdistus selles, et nad osalesid kuritegelikus organiseeritud ühenduses ning asi suunati kriminaalasjade erikohtusse sisuliseks arutamiseks.

Kuna salvestatud vestluste sisu on süüdistusakti põhjendatuse kindlakstegemisega otseselt seotud, peab kriminaalasjade erikohtus kõigepealt kontrollima telefoniside pealtkuulamise lubade andmise menetluse õiguspärasust. Selles kontekstis tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas riigisisene praktika, mis puudutab telefoniside pealtkuulamist lubavate otsuste põhjendamist, on kooskõlas eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga,¹ kui seda tõlgendada Euroopa Liidu põhiõiguste hartat arvestades. Seetõttu esitas ta Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse.

Täna kuulutatud kohtuotsuses märkis Euroopa Kohus, et kõnealuse riigisisese praktika kohaselt lähtub pealtkuulamiseks loa andev kohus oma otsuses põhjustatud ja üksikasjalikust taotlusest, mis võimaldab tal kontrollida, kas loa andmise tingimused on täidetud. Euroopa Kohus tõdes, et see praktika on osa Bulgaaria poolt seoses eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga vastu võetud seadusandlikest meetmetest, millega nähakse ette võimalus piirata kohtu põhjustatud otsusega nimetatud direktiivis sätestatud elektroonilise side ja liiklusandmete konfidentsiaalsuse põhimõtet.

Seejärel leidis Euroopa Kohus, et võib asuda seisukohale, et kirjutades alla eelnevalt koostatud näidistekstile, milles on märgitud, et õiguslikke nõudeid on järgitud, on riigisisene kohus kinnitanud talle pädeva uurimisasutuse poolt esitatud üksikasjaliku taotluse põhjendusi, kontrollides seega, et kõnealuseid nõudeid on järgitud. Selles kontekstis

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT 2002, L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514).

oleks kunstlik nõuda, et pealtkuulamiseks antav luba peab sisaldama konkreetset ja üksikasjalikku põhjendust, kui taotlus, mille alusel see luba anti, juba sisaldab riigisiseste õigusnormide kohaselt sellist põhjendust.

Lisaks märkis Euroopa Kohus, et kui puudutatud isikut hiljem teavitatakse tema pealtkuulamisest, nõuab põhiõiguste hartas ette nähtud põhjendamiskohustus, et nii sellel isikul kui ka asja sisuliselt läbi vaataval kohtul, kelle ülesanne on kontrollida pealtkuulamiseks antud loa õiguspärasust, peab olema võimalik mõista selle loa andmise põhjuseid. See eeldab võimalust tutvuda mitte ainult loaotsusega, vaid ka seda taotlenud asutuse taotlusega.

Samuti täpsustas Euroopa Kohus, et nimetatud isikutel peab olema võimalik loa ja sellele lisatud põhistatud taotluse koosluse teel hõlpsasti ja üheselt mõistetavalt aru saada loa andmise täpsetest põhjustest, mis puudutavad taotluse aluseks olevat konkreetset juhtumit iseloomustavaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Euroopa Kohus lisas, et **kui loa andmise otsuses piiratakse loa kehtivusaja märkimise ja kinnitusega, et õigusnorme on järgitud, siis on ülimalt oluline, et lootaotluses oleks selgelt ära toodud kogu vajalik teave**, mis võimaldab puudutatud isikutel mõista, et loa andnud ja lootaotluses sisalduvad põhjendused enda omadeks lugenud kohtunik on ainuüksi selle teabe põhjal jõudnud järeldusele, et kõiki õiguslikke nõudeid on järgitud.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine koosõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

